

Павленко Р.В.

викладач,

Бердянський державний педагогічний університет

ЕТАПИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ

На сучасному етапі розвитку вищої професійної школи основною ідеєю концепції вищої освіти є підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, який вільно володіє своєю професією й орієнтується в суміжних галузях діяльності, здатного до ефективної роботи зі спеціальності на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, соціальної і професійної мобільності.

Загальнотеоретичні основи професійної підготовки вчителя-хореографа досліджувалися у працях Л. Бондаренко, А. Ваганової, Є. Валукіна, К. Василенка, С. Забрєдовського, Р. Захарова, А. Мессерера, А. Тараканової, Л. Цветкової інших. Автори визначають особливості теоретичної, методичної та практичної підготовки майбутніх фахівців, надають зразки практичного матеріалу щодо засвоєння того чи іншого виду хореографічного мистецтва. Існує ряд дисертаційних досліджень, в яких розкривається специфіка професійної освіти студента-хореографа: О. Бурля – підготовка студентів до керівництва хореографічним колективом, Л. Андрощук – розвиток творчої індивідуальності засобами сучасного танцю, Т. Сердюк – формування художньо-естетичного досвіду майбутніх вчителів хореографії та ін.

Зауважимо, що підготовка майбутнього вчителя хореографії, формування його професійної компетентності відбувається поетапно. Виходячи з цього, метою нашого дослідження є визначення етапів професійного становлення студентів-хореографів на основі аналізу різних підходів до особливостей професійної підготовки студентів у ВНЗ.

Для цього ми провели аналіз наукових праць, в яких розкриваються особливості професійної підготовки студентів педагогічних ВНЗ. Так, Я. Сікора виділяє чотири етапи професійного становлення майбутнього вчителя: мотиваційно-орієнтаційний, інтеграційний, процесуально-діяльнісний, аналітико-коригуючий. Перший етап (1-2 курси) спрямований на формування професійної мотивації, образу компетентного вчителя, розвиток ключових компетентностей в контексті майбутньої професійної діяльності. Одночасно відбувається засвоєння мотиваційно-ціннісного, змістового та діяльнісного компонентів професійної компетентності вчителя – навичок та умінь, пов'язаних зі змістом дисциплін, що вивчаються. На другому етапі (2-3 курси) відбувається становлення базових компетентностей на основі ключових; вивчення блоків дисциплін природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки, в процесі якого відбувається одночасна апробація студентами своїх професійних можливостей; розвиток змістового, діяльнісного (методологічної, управлінської, технологічної, діяльнісної компетентностей), особистісного та дослідницько-рефлексивного

компонентів. На третьому етапі (4-й курс) здійснюється проникнення базових компетентностей, нерозривно пов'язаних з ключовими та спеціальними – становлення особистісного, дослідницько-рефлексивного компоненту, комунікативної, інформаційної та методологічної компетентностей, формування економіко-правової та методичної компетентності. Четвертий етап (5-й курс) передбачає засвоєння творчих аспектів професійної компетентності, початок розвитку яких закладено на попередніх етапах (методологічної, управлінської, технологічної, діяльнісної та методичної компетентностей у процесі вивчення дисциплін природничо-наукової підготовки); проходження педагогічної та обчислювальної практики; дипломне проектування [2].

С. Яланська вважає, що розвиток творчої компетентності майбутніх учителів має здійснюватися на основі підготовчого, діагностичного та розвивального етапів. Підготовчий етап повинен забезпечувати установку на розвиток творчої компетентності. Діагностичний етап передбачає психодіагностику показників творчої компетентності. Розвивальний етап має забезпечуватися психолого-педагогічними засобами у навчально-виховному процесі ВНЗ: психологічні (розвиток творчого мислення; прагнення до самовдосконалення; розвиток педагогічного спілкування вчителя як творчого процесу; мотивація до самостійного творчого опрацювання матеріалу та ін.); педагогічні (організація навчальної діяльності, у ході якої студенти реалізують себе як творчі особистості; забезпечення конструктивного постійного зворотного зв'язку та ін.) [4].

І. Білоновська виділяє чотири стадії, що характеризують процес професійного навчання, починаючи від стадії первинного знайомства з новим матеріалом (професійними знаннями, концепціями, навиками тощо) і закінчуючи стадією сформованої професійно-педагогічної компетентності [1]: 1) «Неусвідомлювана» некомпетентність, коли у людини поки немає необхідних знань, умінь, навиків для успішного здійснення професійної діяльності; вона не знає про їх відсутність або взагалі про можливість їх існування. 2) «Усвідомлювана некомпетентність», коли особистість усвідомлює, що їй не вистачає необхідних професійних знань, умінь, навиків. На даній стадії можливий два результати: конструктивний, як форма прояву особистісної і професійної активності; деструктивний, як форма професійної та соціальної пасивності. 3) «Усвідомлювана компетентність», коли людина знає, що входить в структуру і складає зміст, його професійних знань, умінь і навиків, вона здатна їх ефективно застосовувати. 4) «Неусвідомлювана компетентність», коли професійні навики повністю інтегровані, консолідовані з поведінкою; професіоналізм стає властивістю людини. Ця стадія характеризується майстерністю, виконанням багатьох дій на рівні високоавтоматизованих навиків та інтуїції.

С. Тетерський вважає, що рух особи до вершини професіоналізму включає п'ять основних стадій (етапів): 1) адаптація – формування професійних і особистих намірів, свідомий вибір професії з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей; 2) професійна підготовка – формування професійної спрямованості і системи професійних знань, умінь і

навичок, придбання досвіду теоретичного і практичного вирішення професійних ситуацій і завдань; 3) професійна адаптація – входження у професію, освоєння нової соціальної ролі, професійне самовизначення, формування особистих і професійних якостей, досвіду самостійного виконання професійної діяльності; 4) професіоналізація – формування професійної позиції, інтеграція особистих і професійно важливих якостей і вмінь у відносно стійкі професійно значимі, кваліфіковане виконання професійної діяльності; 5) професійна майстерність – повна реалізація, самоствердження особи у професійній діяльності [3].

На основі аналізу вищеописаного матеріалу нами було визначено етапи професійного становлення студентів-хореографів:

1. *Адаптаційно-мотиваційний етап (1 курс)* – спрямований на формування професійної мотивації та професійних намірів майбутніх вчителів хореографії. Впродовж першого року навчання відбувається початкове формування професійної компетентності (навичок, знань та вмінь пов'язаних зі змістом програми).

2. *Професійно-підготовчий етап (2 курс)* – передбачає формування професійної спрямованості та системи професійних знань, умінь та навичок майбутніх вчителів. Упродовж другого року навчання майбутні вчителі хореографії мають змогу поглибити та придбати новий досвід теоретичного і практичного характеру, а також навчитися вирішувати нескладні професійні завдання та ситуації.

3. *Інтеграційно-діагностичний етап (3 курс)* – спрямований на становлення базових компетентностей майбутніх учителів хореографії на основі міжпредметних зв'язків ключових дисциплін. На цьому етапі здійснюється професійна та практична підготовка, в процесі якої відбувається одночасна апробація майбутніми вчителями хореографії своїх професійних можливостей та здійснюється психодіагностика показників власної творчої компетентності.

4. *Професійно-адаптаційний етап (4 курс)* – має на меті освоєння нової соціальної ролі майбутніх учителів-хореографії, їх професійного самовизначення та формування особистих і професійних якостей, досвіду самостійного виконання професійної діяльності.

Таким чином, поетапність професійної підготовки майбутнього вчителя хореографії може значно покращити рівень його професійної підготовки і забезпечити працівника високого рівня, конкурентоспроможного не тільки на вітчизняному ринку праці, але і на світовому також.

Список використаних джерел:

1. Белоновская И. Д. Формирование профессиональной компетентности специалиста: региональный опыт: монография / И. Д. Белоновская. – М.: ИРПО, 2005. – 351 с.
2. Сікора Я. Б. Структурно-функціональна модель формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики / Я. Б. Сікора // Вісник Житомирського державного університету. – Випуск 47. – Педагогічні науки. – 2009. – С. 171-175.
3. Тетерський С. В. Вступ до соціальної роботи: [навчальний посібник] / С. В. Тетерський. – М.: Академічний Проект, 2004. – 2004. – 496 с.

4. Яланська С. П. Зміст та етапи розвитку творчої компетентності студентів педагогічних навчальних закладів / С. П. Яланська // Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць: Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України – Т. VI, Психологія обдарованості – Вип. 9 – Житомир, Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2013. – С. 524-531.

Похил С.В.

*викладач вищої категорії,
Хорольський агропромисловий коледж
Полтавської державної аграрної академії*

АНАЛІЗ НАПРЯМКІВ ІНТЕГРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ВИРОБНИЦТВА

Професійно-технічна сільськогосподарська освіта як і будь-яка інша вимагає спеціальної організації навчально-пізнавальної діяльності, яка може бути реалізована через взаємодію і співпрацю на рівні сільськогосподарського виробництва. Одним із основоположних факторів для розвитку конкурентоспроможного сільського господарства являється наявність висококваліфікованих фахівців підготовлених для роботи на підприємствах, в установах та організаціях різних форм власності в даній галузі.

Основною задачею професійно-технічної сільськогосподарської освіти являється підготовка такого кадрового потенціалу для сільського господарства, який був би знайомий з реальним станом агропромислового комплексу, міг би адаптувати отримані знання в процесі розвитку сільськогосподарської галузі та ефективно використовувати професійні компетенції, був би орієнтований на сучасне сільськогосподарське виробництво та готовий до розвитку та впровадження нових технологій. Дана задача може бути вирішена тільки при ефективній інтеграції навчання та виробництва. Крім того, актуальність питання інтеграції професійно-технічної освіти з реальним виробництвом обумовлюється положеннями Проекту Закону України «Про професійну освіту» [1], що визначає інтеграцію професійної освіти з наукою та виробництвом як один із принципів реалізації професійної освіти, що впроваджується та підтримується в рамках реалізації державної політики у сфері професійної освіти. Але разом з тим на сьогоднішній день в законодавстві закріплені лише окремі юридичні передумови для розвитку подібних процесів інтеграції, які мають характер фрагментарності, характеризуються відсутністю комплексного підходу до вирішення проблем взаємодії науки, освіти і виробництва, відсутністю погоджених норм законодавства у сферах освіти і науки з питань їх співробітництва [2, 3]. Крім вищевказаного, практика законодавчого рівня не враховує існуючі успішно функціонуючі на сьогоднішній день організаційні форми інтеграції професійної освіти та виробництва.